

Poziv.

V prilogi je kratko popisana in vpodobljena trtna bolezen „Black-Rot“ ali črna rija, to je bolezen, katere se povsod zelo bojé, ker se naglo širi, dela mnogo škode, pa tudi mnogo stroškov tistemu, ki jo hoče pregnati.

Ker je mogoče, da se je vtegnila ta bolezen sè semenom in s kolčmi, došlimi iz Amerike in z Francoskega, zatrositi tudi v Avstrijo, bo gotovo vsem našim trtorejcem v korist, da kmalo pozvedó, ali se je morda kje prikazala, da potem lahko nemudoma priskrbé, česar treba.

Vabijo se torej prav nujno vsi trtorejci, posebno pa tisti, v kojih pokrajinah se uže obdelujejo ameriškanske trte, naj skrbno pazijo na vse take prikazni, kakor so v prilogi popisane in naj napadene liste ali grozde pošljejo bodisi c. kr. okrajnemu glavarstvu, ali pa naravnost c. kr. kmetijskemu ministerstvu na Dunaji.

Stroški dotične pošiljatve se povrnejo.

Na Dunaji avgusta 1891.

C. kr. kmetijsko ministerstvo.

B/π

47845

Black - Rot

ali

črna rija.

Objavilo c. kr. kmetijsko ministerstvo.

Dunaj 1891.

Iz c. kr. dvorne in državne tiskarne.

0300 26556

„Black-Rot“ ali črno rijo imenujejo trtno bolezen, katero so s trtami ali trtnim semenom iz Amerike zatrosili na Francosko, kder so jo leta 1885 opazili, pa se je potem v raznih vinorejskih krajih dežele prikazala in je tu več, tam manjšo škodo prizadela.

Zajedava glivica (*Laestadia Bidwellii*, tudi *Phoma uvicola* imenovana) učinja to bolezen in kolikor kažejo dosedanje skušnje, treba mnogo vlage in velike gorkote, da se razvije.

Black-Rot napada liste, jagode in tudi druge še ne odrevenele trtne dele, razdeva pa samo grozdje, a to pogostoma vsako leto in je celó do konca uniči.

Na listih, kder se prikazuje lahko uže koncem maja ali začetkom junija meseca, nareja okrogle, rujave, na zgornji in spodnji strani lista vidne maroge (madeže) — podoba 1 in 2 — kojim je večinoma 2 do 3 milimetre premera. Te maroge so od zgorej in spodej nasejane s črnimi, kakor iglini vbod debelimi pičicami, ali bolje rečeno mozoljči, kateri so nekak plodilni ali pomnoževalni organ glivice.

Na jagodah, na katerih se prikazuje Black-Rot navadno julija meseca, prouzročuje — podoba 3 — po eno marogo, ali njih več, ki so prav okrogle in višnjelkasto rujave, pa se naglo raztegnejo čez celo jagodno površje. Uže po enem do dveh dnevih postanejo jagode zopet vse drugačne; njih površje se zgubanči, postane bolj rudeče-rujavo in iz njega pahnejo enaki črni mozoljči, kakor iz listnih marog. Polagoma jagode skoro počrne — od tod prihaja ime črna rija ali gnjiloba — se skrčijo skupaj in slednjič odpadejo.

Navadno se ne loti črna rija istočasno vseh grozdov ene trte, niti ne vseh jagod enega grozda. Največkrat se prikazuje Black-Rot poprej na posameznih jagodah, potem pa napade čisto neredno druge, tako da vidimo na enem grozdu zraven zdravih jagod tudi več njih v različnem stanju bolezni.

Godi se, kedar nastopa Black-Rot, da zbolé samo nekatere jagode na grozdu, vse druge pa ostanejo zdrave in dozoré.

Black-Rot napada bolj po redkoma mladičje vrhe, — podoba 4 in 5 — listne peclje in žile, grozdne hlastine in repovlje.

Da so tudi ti organi zboleli, spoznamo po tem, da se prikažejo na njih podolgljate, umazane maroge, iz katerih pahnejo kmalo bolezen označujoči črni mozoljči.

Black-Rot napada divje in pitane trte — akopram ne enako močno in torej ne na enako škodljiv način. Med ameriškimi in

evropejskimi trtnimi vrstami napada v obče črna rija najbolj grozdje z debelimi, sočnimi jagodami.

Black-Rot se lahko zatroša s kolčmi in s trtnim semenom; s kolčmi, kedar so se odrezale z obolelih trt, kojih glave (mladike) niso bile popolnoma dozorele; s semenom pa, kedar se ga držé še lupinice takih jagod, ki so bile po Black-Rotu napadene ter hranijo v sebi njegove kali.

Po uspehih dosedanjih poskusenj, katere so delali na Francoskem in v Ameriki, sodimo, da je Black-Rot enako zatirati, kakor *Pero-nosporo viticolo*, to je s tem, da škropimo trte sè zmesjo bakrenega vitrijola in apna; vendar pa se zdi, da si je v ta namen le tedaj obetati kaj uspeha, kedar obsega zmes 4 do 5 kilogramov bakrenega vitrijola na 100 litrah apnene vode in če se trte o začetku rašče in pozneje še večkrat poškropé; da, tam, kder je bolezen močno nastopila, naj se trte celó vsakih 14 dni poškropé.

Pod. 1. Po Black-Rotu napaden list v naravni velikosti. Kaže rujave madeže in na njih črne pike, ki so nekaki plodilni organi glivice „*Laestadia Bidwellii*“.

Pod. 2. Del po Black-Rotu napadenega lista, 3krat povekšan, vsled česar so videti omenjeni plodilni organi ne kot pike, ampak kot mozoljči.

Pod. 3. Po Black-Rotu napadena jagoda 4krat povekšana. Njeno površje je nasejano z mnogobrojnimi črnimi mozoljči.

Pod. 4. Mlad trtni les z Black-Rotovo marogo v naravni velikosti. Na njej se vidijo bolezen označujoče črne pike, to je plodilni organi glivice „*Laestadia Bidwellii*“.

Pod. 5. Isti mladi trtni les, kakor v pod. 3, pa 4krat povekšan, vsled česar so videti glivični plodilni organi kot črni mozoljči.

1.

2.

3.

5.

4.

C00155 2/0422/00

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000439569

